

არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულებაში ადვოკატთა სპეციალიზაციის დებულება

საქართველო ბავშვის უფლებათა კონვენციას 1994 წელს მიუერთდა და შესაბამისად, აიღო ვალდებულება, მიუსადაგოს არსებული კანონმდებლობა და სისტემები კონვენციაში ასახულ პრინციპებსა და ნორმებს. კონვენციის 37-ე და მე-40 მუხლები ეხება არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულებას და აწესებს მონაწილე სახელმწიფოებისთვის სავალდებულოდ შესასრულებელ სტანდარტებს.

ბავშვის უფლებათა კონვენცია მოუწოდებს წევრ სახელმწიფოებს ხელი შეუწყონ კანონების, პროცედურების, დაწესებულებებისა და ორგანოების შექმნას, რომლებიც უშუალოდ იქნება მორგებული კანონთან კონფლიქტში მყოფ ბავშვებზე (მუხ. 40 (3)).

გაეროს ბავშვის უფლებების კომიტეტი (ზოგადი კომენტარი N10) ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების სისტემა მოითხოვს სპეციალიზებული განყოფილებების შექმნას პოლიციაში, სასამართლოსა და პროკურატურაში, აგრეთვე, სპეცილურად მომზადებულ ადვოკატებს, რომლებიც სათანადო სამართლებრივ დახმარებას მიაწვდიან ბავშვებს. სპეციალური სერვისები უნდა იყოს ხელმისაწვდომი, აგრეთვე, მსჯავრდებულ ბავშვთა სპეციალიზებულ დაწესებულებებში.

არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების ადმინისტრირების წესები („პეკინის წესები“) სახელმწიფოებს უწესებს ძირითად სახელმძღვანელო პრინციპებს.

გაეროს სახელმძღვანელო წესები მოწმე და დაზარალებულ ბავშვთა საკითხებზე რეკომენდაციას აძლევს სახელმწიფოებს უზრუნველყონ სათანადო სწავლება, განათლება და ინფორმაციის მიწოდება იმ პროფესიონალებისთვის, რომლებიც მუშაობენ მოწმე და დაზარალებულ ბავშვებთან. სპეციალური უნარებით აღჭურვა საშუალებას მისცემს ამ პროფესიონალებს ეფექტურად აწარმოონ ასეთი საქმეები, დაიცვან და სათანადოდ მოეპყრონ ბავშვებს.

არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების გაეროს მოდელური კანონი ითვალისწინებს არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების სისტემაში მომუშავე პროფესიონალთა სპეციალიზაციას.

2015 წლის ივნისში, საქართველოს პარლამენტმა მიიღო არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსი. აღნიშნული საკანონმდებლო აქტი და ასევე, საერთაშორისო ხელშეკრულებები, რომელსაც საქართველო არის მიერთებული, მართლმსაჯულების სისტემაში მოხვედრილ არასრულწლოვანთა მიმართ განსაკუთრებულ მოპყრობას მოითხოვს. პრევენციული, საპოლიციო და საგამომიებო უფლებამოსილების განხორციელებისას არასრულწლოვანთა საუკეთესო ინტერესების დაცვა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა. ახალი კოდექსის მე-16 მუხლი მოითხოვს, რომ არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების პროცესი განხორციელონ სპეციალიზირებულმა პირებმა.

ზემოაღნიშნულ მოთხოვნათა შესაბამისად, სსიპ საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის აღმასრულებელი საბჭოს მიერ, 2015 წლის 9 დეკემბრის სხდომაზე, დამტკიცდა წინამდებარე დებულება, რომელიც არეგულირებს ადვოკატთა სპეციალიზაციის წესსა და პროცედურებს არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების საკითხებში.

მუხლი 1.

არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების საკითხებში ადვოკატთა სპეციალიზაციის პროცესის მართვასა და მონიტორინგს ახორციელებს სსიპ საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის სასწავლო ცენტრი.

მუხლი 2.

არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების საკითხებში სპეციალიზებული კურსი ონლაინ სასწავლო კურსის სახით თავსდება ადვოკატის პორტალზე და ხელმისაწვდომია ყველა მოქმედი წევრისთვის, სპეციალიზაციის შესაბამისად.

მუხლი 3.

ადვოკატს არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების საკითხებში სპეციალიზაცია მიენიჭება სპეციალიზებული ონლაინ სასწავლო კურსის სრულად და კურსის ტესტირების წარმატებით გავლის საფუძველზე.

მუხლი 4.

არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების საკითხებში ონლაინ სასწავლო კურსი შედგება შემდეგი თემებისგან:

- ა. არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსი;
- ბ. არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების საკითხებში საერთაშორისო სტანდარტები;
- გ. ძალადობა ბავშვზე და მისი გავლენა ბავშვის განვითარებაზე;
- დ. დაზარალებული და მოწმე ბავშვის დაკითხვა/გამოკითხვა (პროტოკოლი);
- ე. ფსიქოლოგის როლი სისხლის სამართლის საქმეებში ბავშვის მონაწილეობით;

- ვ. არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსით გათვალისწინებულ პუნქტებში ფსიქოლოგის საქმიანობის ძირითადი სფეროები;
- ზ. სისხლის სამართლის საქმეები ფსიქოლოგიურ ჭრილში.

მუხლი 5.

- 5.1. არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების სპეციალიზებული ონლაინ სასწავლო კურსის სრულად გავლის შემდგომ, სპეციალიზების მიღების მსურველი ადვოკატები აბარებენ კურსისთვის განსაზღვრულ ტესტირებას, სპეციალიზაციის შესაბამისად.
- 5.2. არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების სპეციალიზებული კურსის ტესტირებაში მონაწილეობის მიღების უფლება აქვთ მხოლოდ სისხლის და საერთო სპეციალიზაციის მქონე მოქმედ ადვოკატებს.
- 5.3. ტესტირება მოიცავს საერთაშორისო რეგულაციებისა და არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის შედეგად, შემუშავებულ კითხვებს:
 - 5.2.1. საერთაშორისო რეგულაციები - 5 (ხუთი) კითხვა;
 - 5.2.2. არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსი - 10 (ათი) კითხვა;
 - 5.2.3. ფსიქოლოგიური კომპონენტი - 5 (ხუთი) კითხვა.
- 5.3. ტესტირების ფარგლებში თითოეული კითხვა შედგება ფაბულისა და 4 სავარაუდო პასუხისგან, საიდანაც მხოლოდ ერთი პასუხია სწორი.
- 5.4. ტესტირება წარმატებით ჩაბარებულად ეთვლება კურსის მონაწილეს ოცი კითხვიდან მინიმუმ 15 (თხუთმეტი) კითხვაზე სწორი პასუხის გაცემის შემთხვევაში.
- 5.5. ტესტირების ხანგრძლივობა როგორც წესი შეადგენს 2 (ორი) საათს.
- 5.6. კურსის ტესტირება ტარდება დისტანციური (ონლაინ) ფორმით, საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის სასწავლო ცენტრის მიერ შემუშავებული ტესტირების განრიგის შესაბამისად. საჭიროებისამებრ შესაძლოა ჩატარდეს ფიზიკურ სივრცეშიც.
- 5.7. არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების სპეციალიზებული კურსის გავლის შემდეგ, იმ შემთხვევაში თუ მონაწილე ვერ ჩააბარებს ტესტირებას, შესაძლებლობა აქვს მიიღოს მონაწილეობა შემდგომ ტესტირებაში საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის სასწავლო ცენტრის მიერ შემუშავებული ტესტირების განრიგის შესაბამისად.

მუხლი 6.

- 6.1. ტესტირების შედეგების გასაჩივრება კურსის მონაწილეს შეუძლია, კურსისთვის განსაზღვრული ტესტირების შემდგომ, ერთი ტესტირების ფარგლებში ერთჯერადად, მისთვის ნაშრომის ოფიციალურად გაცნობიდან 30 (ოცდაათი) კალენდარული დღის ვადაში.
- 6.2. საჩივარს განიხილავს ადვოკატთა ასოციაციის აღმასრულებელი საბჭოს მიერ დამტკიცებული ექსპერტთა ჯგუფი.
- 6.3. საჩივრის განხილვა ხდება საჩივრის მიღებიდან 20 (ოცი) კალენდარული დღის ვადაში.
- 6.4. ექსპერტთა ჯგუფის მიერ გასაჩივრებული საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტილების შესახებ დგება ექსპერტის დასკვნა და ოქმი.
- 6.5. ტესტების შემდგენ პირთა და ექსპერტთა ჯგუფის წევრ პირთა ვინაობა კონფიდენციალურია.

მუხლი 7.

7.1. სპეციალიზებული კურსის სრულად გავლისა და ტესტირების წარმატებით ჩაბარების საფუძველზე, ადვოკატს მიენიჭება არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულებაში სპეციალიზებული ადვოკატის სტატუსი.

7.2. ადვოკატის სპეციალიზაცია არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების სფეროში დასტურდება საადვოკატო საქმიანობის დამადასტურებელ მოწმობასა და წევრთა ერთიან სიაში შემდეგი ჩანაწერით - „არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულება“.

მუხლი 8.

არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების სპეციალიზებული კურსი და ტესტირება საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის წევრებისათვის უფასოა.